

NARUSZENIA PRZEPISÓW PRAWA LOTNICZEGO – SANKCJE/SKARGI

NORMA PRAWNA

- HIPOTEZA
- DYSPOZYCJA
- SANKCJA

NORMA PRAWNA

Jest to zrekonstruowana z tekstu prawnego dyrektywa postępowania, która w najprostszym przypadku musi wyczerpująco odpowiadać przynajmniej na dwa pytania:

- kto i w jakich okolicznościach
- jak powinien się zachować?

- HIPOTEZA - kto i w jakich okolicznościach
- DYSPOZYCJA - jak powinien się zachować
- SANKCJA – jakie będą konsekwencje

Pojęcie sankcji

Sankcja oznacza konsekwencje prawne jakie powinny być zastosowane przez organy państwowe wobec osób, których zachowanie nie było zgodne z obowiązującą normą prawną.

Inaczej mówiąc są to negatywne skutki prawne polegające na zastosowaniu represji w postaci przymusu państwowego, jakie powinny nastąpić, jeżeli adresat nie zastosuje się do nakazu czy zakazu przepisu prawa a więc gdy nie wypełnia swego obowiązku.

RODZAJE SANKCJI

- KARNE
- DYSCYPLINARNE
- NIEWAŻNOŚCI
- ADMINISTRACYJNE
- EGZEKUCYJNE

SANKCJA KARNNA/KARA

- Czyn realizujący znamiona typu czynu zabronionego - czyn karalny
- Czyn społecznie szkodliwy w wyższym stopniu niż znikomy - czyn karygodny
- Czyn zawiniony

Dopuszczalność stosowania art. 42 Konstytucji RP jako wzorca kontroli

- ✓ Odpowiedzialności karnej podlega ten tylko, kto dopuścił się czynu zabronionego pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia.
- ✓ Każdy, przeciw komu prowadzone jest postępowanie karne, ma prawo do obrony we wszystkich stadiach postępowania.
- ✓ Każdego uważa się za niewinnego, dopóki jego wina nie zostanie stwierdzona prawomocnym wyrokiem sądu.

Sankcje karne w ruchu powietrznym

- rozdział XXI Kodeksu karnego – przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji
- Kodeks wykroczeń – art. 87 – kto, po użyciu alkoholu, prowadzi pojazd w ruchu powietrznym – kara aresztu albo grzywny od 50 zł
- ustawa z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze
  - 1) wykroczenia – art. 210
  - 2) przestępstwa – art. 211-212

Przykładowe przestępstwa w ustawie Prawo lotnicze

- Kto wbrew art. 97 ustawy wykonuje lot lub inne czynności lotnicze, nie mając ważnej licencji lub świadectwa kwalifikacji lub niezgodnie z ich treścią i warunkami – art. 211 ust. 1 pkt 5
- Kto wbrew art. 123 ust. 1 wykonuje lot próbny, akrobacyjny nad osiedlem lub innym skupiskiem ludności – art. 211 ust. 1 pkt 9
- Kto wykonując lot przy użyciu statku powietrznego narusza przepisy dotyczące ruchu lotniczego obowiązujące w obszarze, w którym lot się odbywa – art. 212 ust. 1 pkt 1 lit. a

Ściganie za popełnienie wykroczenia/przestępstwa

- Policja i prokurator
- Prezes Urzędu Lotnictwa Cywilnego –
brak kompetencji do ścigania

Obowiązek z art. 304 Kodeksu postępowania karnego

- Instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję
- Każdy dowiedziawszy się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym prokuratora lub Policję

Sankcja Administracyjna

Sankcja administracyjna wynika bezpośrednio z przepisów prawa administracyjnego.

Jest określona w normie sankcjonującej dolegliwością za naruszenie normy sankcjonowanej.

W związku z podziałem prawa administracyjnego na ustrojowe, proceduralne i materialne sankcje administracyjne dzieli się na:

- ✓ sankcje administracyjne ustrojowe
- ✓ sankcje administracyjne proceduralne i egzekucyjne
- ✓ sankcje administracyjne prawnomaterialne

Sankcja administracyjna prawnomaterialna

służy urzeczywistnieniu norm prawa administracyjnego poprzez kształtowanie obowiązków, nakazów, zakazów oraz innych dolegliwości.

Podział sankcji administracyjnych prawnomaterialnych

Dokonanie wyczerpującego podziału sankcji administracyjnych prawnomaterialnych jest niezwykle trudne z uwagi na ich wielopostaciowość wynikającą z wielości, zmienności i złożoności zadań publicznych oraz rozmaitych sposobów ich wykonywania.

Zasadniczo jednak można wyodrębnić sankcję administracyjną prawnomaterialną w formie:

- 1) kary pieniężnej;
- 2) niepieniężnej polegającej na cofnięciu, ograniczeniu, wygaśnięciu lub zawieszeniu uprawnienia (koncesji, licencji, zezwolenia itp.).

Forma sankcji administracyjnej prawnomaterialnej

Sankcja administracyjna prawnomaterialna przybiera formę decyzji administracyjnej.

na gruncie Prawa lotniczego potwierdzeniem jest

w przypadku sankcji pieniężnej

- art. 209w ust. 1 ustawy – Prawo lotnicze

w przypadku sankcji niepieniężnej

- np. art. 48 ust. 9 ustawy – Prawo lotnicze - cofnięcie orzeczenia zdatności do lotu statku powietrznego

Forma sankcji cd.

Decyzję w przedmiocie sankcji wydaje organ administracji
- w interesujących nas przypadkach - Prezes ULC.

Do wydawania decyzji zastosowanie mają przepisy
Kodeksu postępowania administracyjnego.

dział XIa art. 209a – 209w **Administracyjne kary pieniężne**

art. 209i. Przedsiębiorca wykonujący przewóz lotniczy bez wymaganej koncesji, o której mowa w art. 164, podlega karze pieniężnej w wysokości zależnej od rodzaju wykonywanego przewozu:

- 1) **40.000 zł** w przypadku przewozu nieregularnego przy użyciu statków powietrznych o maksymalnej masie startowej (MTOM) poniżej 10 000 kg;
- 2) **60.000 zł** w przypadku przewozu regularnego przy użyciu statków powietrznych o maksymalnej masie startowej (MTOM) poniżej 10 000 kg;
- 3) **80.000 zł** w przypadku przewozu nieregularnego przy użyciu statków powietrznych o maksymalnej masie startowej (MTOM) co najmniej 10 000 kg;
- 4) **100.000 zł** w przypadku przewozu regularnego przy użyciu statków powietrznych o maksymalnej masie startowej (MTOM) co najmniej 10 000 kg.

Sankcje administracyjne o charakterze pieniężnym - przykłady

art. 209q. Kto wykonuje loty statkami powietrznymi z napędem nad obszarami parków narodowych lub rezerwatami przyrody poniżej wysokości określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 119 ust. 4 pkt 1, podlega karze pieniężnej w wysokości 10.000 zł.

art. 209r. Kto organizuje pokazy lotnicze bez zgody Prezesa Urzędu, o której mowa w art. 123 ust. 1b (*a więc zgody na ich przeprowadzenie*), podlega karze pieniężnej w wysokości **5.000 zł**.

art. 209s. Kto podejmuje lub wykonuje działalność w lotnictwie cywilnym bez ważnego certyfikatu, o którym mowa w art. 160 ust. 1, podlega karze pieniężnej w wysokości **do 20.000 zł**.

Sankcje administracyjne o charakterze pieniężnym - uwagi

Ważne

czasem wysokość kary jest sztywna – konkretna kwota

np. **art. 209q.** Kto wykonuje loty statkami powietrznymi z napędem nad obszarami parków narodowych lub rezerwatami przyrody poniżej wysokości określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 119 ust. 4 pkt 1, podlega karze pieniężnej w wysokości **10.000 zł.**

czasem wysokość kary określona jest widełkowo

np. **art. 209f.** Kto uniemożliwia lub utrudnia przeprowadzenie czynności, o których mowa w art. 27 ust. 3 i art. 28 ust. 1, podlega karze pieniężnej w wysokości **od 500 do 50.000 zł.**

wówczas podlega miarkowaniu - jej wysokość uzależniona od stopnia naruszenia, okoliczności naruszenia oraz wielkości przedsiębiorstwa (art. 209w ust. 2 ustawy – Prawo lotnicze).

Sankcje administracyjne o charakterze pieniężnym - uwagi

Ważne

Sankcje administracyjne pieniężne co do zasady mają **charakter obligatoryjny** o czym świadczy użyte w przepisach wyrażenie „...podlega karze...”.

Wyjątkowo odpowiedzialność może być wyłączona

np. **art. 209b ust. 2**. Nie wymierza się kary za naruszenie obowiązku opieki, o której mowa w art. 9 rozporządzenia nr 261/2004/WE (*posiłki, napoje, zakwaterowanie, transport w przypadku opóźnienia lotu*), jeżeli przewoźnik przed dniem wydania decyzji dobrowolnie zadośćuczynił pasażerowi za brak stosownej opieki.

Jednocześnie jednak w art. 209w ust. 4 przewidziano, że:

W przypadku stwierdzenia naruszenia, o którym mowa w **art. 209g-209o**, Prezes Urzędu, w drodze decyzji, określa zakres naruszenia oraz termin jego usunięcia **pod rygorem nałożenia kary** określonej w tych przepisach w przypadku nieusunięcia naruszenia w wyznaczonym terminie.

Sankcje administracyjne o charakterze pieniężnym - uwagi

Ważne

Procedowana nowelizacja ustawy – Prawo lotnicze

- 1) zakłada szerszy niż dotychczasowy katalog kar administracyjnych oraz w niektórych przypadkach wyższe stawki kar;
- 2) ponadto naruszenie, o którym mowa w art. 209n (*wykonywanie przewozów lotniczych bez zezwolenia lub upoważnienia*), nie będzie objęte zakresem przepisu art. 209w ust. 4, a więc nie będzie uprzedniego wezwania do usunięcia naruszenia pod rygorem nałożenia kary.

Sankcje administracyjne o charakterze niepieniężnym - przykłady

art. 53a ust. 7 Prezes Urzędu **cofa pozwolenie na wykonywanie lotów**, jeżeli w okresie zawieszenia tego pozwolenia nie została przywrócona zgodność z przepisami prawa w zakresie ciągłej zdatności do lotu statku powietrznego.

art. 72 ust. 2 W przypadku gdy zarządzający rażąco naruszył przepisy niniejszej ustawy, Prezes Urzędu, w drodze decyzji administracyjnej, wzywa go do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości w określonym terminie. Po bezskutecznym upływie tego terminu Prezes Urzędu **cofa zarządzającemu zezwolenie na zarządzanie lotniskiem użytku publicznego lub wykreśla lotnisko z rejestru lotnisk.**

art. 175 ust. 4. Zezwolenie, o którym mowa w art. 173 ust. 1 (*w zakresie zarządzania lotniskiem lub obsługi naziemnej*), **cofa się** jeżeli:

- 1) wydano prawomocne orzeczenie zakazujące przedsiębiorcy wykonywania działalności gospodarczej objętej zezwoleniem;
- 2) przedsiębiorca nie rozpoczął działalności objętej zezwoleniem w oznaczonym terminie albo zaprzestał prowadzenia działalności objętej zezwoleniem;
- 3) otwarto likwidację przedsiębiorcy albo nastąpiła jego upadłość;
- 4) przedsiębiorca nie spełnia warunków określonych w niniejszej ustawie.

Sankcje administracyjne o charakterze niepieniężnym - uwagi

Ważne

Czasem nałożenie sankcji administracyjnej niepieniężnej jest **obligatoryjne**

np. art. 48 ust. 7 Prezes Urzędu **cofa** orzeczenie zdatności, jeżeli w okresie zawieszenia tego orzeczenia nie została przywrócona zgodność z przepisami prawa w zakresie ciągłej zdatności do lotu statku powietrznego.

art. 171a ust. 6 Prezes Urzędu **cofa** albo **zawiesza** koncesję bez zbędnej zwłoki w przypadku odpowiednio cofnięcia albo zawieszenia certyfikatu przewoźnika lotniczego (AOC).

Prezes Urzędu Lotnictwa Cywilnego nie ma w takiej sytuacji wyboru – musi sankcję zastosować.

Sankcje administracyjne o charakterze niepieniężnym - uwagi

Czasem nałożenie sankcji administracyjnej niepieniężnej **pozostaje do uznania organu**

np. **art. 100 ust. 1.** Licencję lub wynikające z niej **uprawnienia można cofnąć albo zawiesić** w przypadku stwierdzenia, że członek personelu lotniczego:

- 1) uzyskał licencję lub uprawnienia w oparciu o sfałszowane dokumenty;
- 2) sfałszował zapisy w licencji lub poświadczył nieprawdę w dokumentach obsługi technicznej;
- 3) utracił kwalifikacje wymagane do wykonywania określonych czynności lotniczych;
- 4) wykonując czynności lotnicze, do których uprawnia go licencja, zagraża bezpieczeństwu ruchu lotniczego;
- 5) wykonywał czynności lotnicze pod wpływem alkoholu lub środków odurzających.

Po dokonaniu oceny sytuacji Prezes Urzędu może cofnąć uprawnienie lub nie.

Sankcje administracyjne o charakterze niepieniężnym - uwagi

Czasem nałożenie sankcji administracyjnej niepieniężnej **uzależnione jest od uprzedniego wezwania do usunięcia naruszenia prawa.**

art. 161 ust. 5. W razie stwierdzenia, że posiadacz certyfikatu przestał spełniać wymagania przewidziane przepisami prawa do wydania lub utrzymania certyfikatu, Prezes Urzędu **wzywa zainteresowany podmiot do przywrócenia stanu zgodnego z przepisami prawa**, w określonym terminie, pod rygorem zawieszenia ważności certyfikatu, ograniczenia uprawnień wynikających z certyfikatu lub cofnięcia wydanego certyfikatu, w zależności od stopnia stwierdzonych naruszeń bezpieczeństwa prowadzonej działalności lotniczej, chyba że przepisy Unii Europejskiej stanowią inaczej.

art. 161 ust. 6 **Po bezskutecznym upływie terminu**, o którym mowa w ust. 5, Prezes Urzędu, w drodze decyzji administracyjnej, zawiesza ważność certyfikatu, ogranicza uprawnienia wynikające z certyfikatu lub **cofa certyfikat**, w zależności od stopnia stwierdzonych naruszeń bezpieczeństwa prowadzonej działalności lotniczej, chyba że przepisy Unii Europejskiej stanowią inaczej.

Kumulacja sankcji administracyjnych prawnomaterialnych

Ważne

Skutkiem naruszenia przepisu może być zarówno sankcja administracyjna o charakterze pieniężnym, jak i niepieniężnym.

W określonych ustawą – Prawo lotnicze przypadkach tj.:

1) art.72 ust. 2, art. 161 ust. 5

2) art. 209w ust. 4

zanim sankcja administracyjna (pieniężna, niepieniężna) zostanie nałożona organ ma obowiązek uprzedniego wezwania do usunięcia naruszenia.

DZIĘKUJEMY ZA UWAGĘ

Joanna Wójcik

Dyrektor Departamentu Prawno-Legislacyjnego

Iwona Grochowalska

Naczelnik Wydziału II Systemu Prawa Lotniczego

Mail: lep@ulc.gov.pl; tel. +48 22 520 7217